02/11/2025

2 Νοεμβρίου: Εορτάζουν οι Άγιοι Νεομάρτυρες Θεόδωρος, Λάμπρος και Ανώνυμος, οι Βραχωρίτες

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 2 Νοεμβρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη των Αγίων Νεομαρτύρων Θεοδώρου, Λάμπρου και Ανωνύμου και των Μαρτύρων Ακινδύνου, Πηγασίου, Ελπιδοφόρου, Ανεμποδίστου και Αφθονίου. Επίσης, των Μαρτύρων Ευδόξιου και Αγάπιου.

- *Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος*

Οι άγιοι Νεομάρτυρες Θεόδωρος, Λάμπρος και Ανώνυμος, οι Βραχωρίτες

Άγιοι αναδείχτηκαν από όλες τις κοινωνικές τάξεις και τα επαγγέλματα. Πολλούς αγίους έδωσε και το επάγγελμα των εμπόρων, παρά το γεγονός ότι είναι συνδεδεμένο με την άδικη συχνά αντίληψη ότι το επάγγελμα του εμπόρου είναι συνώνυμο με την κλοπή. Ανάμεσα στους εμπόρους αγίους συγκαταλέγονται και οι Νεομάρτυρες Θεόδωρος, Λάμπρος και Ανώνυμος (δεν μας έχει διασωθεί το όνομά του), οι οποίοι μαρτύρησαν στο Βραχώρι (Αγρίνιο) στα 1786).

Έζησαν κατά τον 18ο αιώνα και καταγόταν από την Πελοπόννησο και ασκούσαν το επάγγελμα του εμπόρου. Λόγω των εμπορικών τους δραστηριοτήτων, έκαναν συχνά ταξίδια σε όλη την Ελλάδα και στα Βαλκάνια. Μάλιστα για να διευκολύνουν τις συναλλαγές τους, είχαν μάθει και την αλβανική διάλεκτο. Εικάζεται ότι οι τρεις αυτοί έμποροι ήταν συνεταίροι και είχαν μια μεγάλη εμπορική εταιρεία στην ιδιοκτησία τους, η οποία είχε δραστηριότητες και εκτός της Πελοποννήσου.

Στα 1786 έκαναν ένα εμπορικό ταξίδι στα ξακουστά Γιάννενα. Όταν τέλειωσαν τις δουλειές τους πήραν το δρόμο του γυρισμού, για την πατρίδα τους, το οποίο ήταν κοπιαστικό, επώδυνο και επικίνδυνο με τα μέσα συγκοινωνίας της εποχής και τους κινδύνους, που ενέδρευαν στο δρόμο. Όταν έφτασαν στο Βραχώρι, το σημερινό Αγρίνιο, νύχτωσαν και ήταν αναγκασμένοι να διανυκτερεύσουν εκεί.

Η πόλη κατοικούνταν κυρίως από Τούρκους και Εβραίους, και ήταν καλά οχυρωμένη για το φόβο των αντιποίνων των υπόδουλων Ελλήνων, τους οποίους καταπίεζαν αφόρητα. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε πως το Βραχώρι ήταν σημαντικό κέντρο της οθωμανικής διοίκησης της Δυτικής Ελλάδος και κέντρο συγκέντρωσης των φόρων, που πλήρωναν υπέρμετρα οι Έλληνες και προορίζονταν για την Υψηλή Πύλη, το Σουλτάνο στην Πόλη. Μάλιστα είχαν τοποθετηθεί ειδικοί φοροεισπράκτορες, με άτεγκτο πραγματικά χαρακτήρα, οι οποίοι εισέπρατταν τον διαβόητο κεφαλικό φόρο από τους άτυχους ρωμιούς, φροντίζοντας να τον εισπράττουν με βία. Γι’ αυτό οι ρωμιοί φρόντιζαν να βρίσκουν πολλές δικαιολογίες να τον αποφύγουν. Αυτό έκαμαν και οι τρεις περαστικοί έμποροι, οι οποίοι ήταν υποχρεωμένοι να πληρώσουν φόρο, περνώντας από την πόλη.

Όταν έφτασαν στην κεντρική πύλη της πόλεως, εκεί τους περίμεναν οι κακεντρεχείς φοροεισπράκτορες (γιομπρουκτσήδες) στο τελωνείο (γιομπρούκι), για να τους αδειάσουν τις σακούλες τους. Εκείνοι σκέφτηκαν να προσποιηθούν τους μουσουλμάνους για να αποφύγουν την καταβολή των φόρων. Ντύθηκαν μουσουλμανικά ενδύματα και τους χαιρέτισαν με τον μουσουλμανικό χαιρετισμό: «σαλάμ αλέκουμ». Εκείνοι τους πέρασαν για αρβανίτες μουσουλμάνους εμπόρους και τους άφησαν να εισέλθουν στην πόλη και να ξενυχτήσουν ελεύθερα.

Οι τρεις ταξιδιώτες έμποροι πήγαν σε κάποιο σπίτι κάποιου χριστιανού γνωστού τους, όπου κατέλυσαν να περάσουν τη νύχτα και το επόμενο πρωί να συνεχίσουν το ταξίδι τους για την πατρίδα τους. αλλά οι τούρκοι ήθελαν να βεβαιωθούν για το ποιοι ήταν, και κατ' άλλους να μάθουν νέα από τα Γιάννενα, έστειλαν άνθρωπό τους να τους ακολουθήσει κρυφά, να δουν που πήγαν. Ο τούρκος όταν έφτασε στο σπίτι, έπεσε σε συζήτηση που είχαν οι τρεις έμποροι, σχετικά με τον τρόπο που γλύτωσαν το φόρο. Τους άκουσε να λένε στον σπιτονοικοκύρη «ευτυχώς, μ' ένα "σαλάμ'" γλυτώσαμε την καταβολή του φόρου»!

Ο τούρκος κατάσκοπος κατάλαβε ότι ήταν χριστιανοί, οι οποίοι τους ξεγέλασαν. Αμέσως έτρεξε να το αναγγείλει στους ανθρώπους, που τον έστειλαν να τους παρακολουθήσει. Δεν πέρασε παρά ελάχιστος χρόνος, όπου όρμισαν στο σπίτι, γκρεμίζοντας την πόρτα και συλλαμβάνοντας τους τρεις εμπόρους.

Συμπεριφερόμενοι σαν θηρία ανήμερα και λυσσασμένα τους άρπαξαν, τους ξυλοφόρτωσαν και τους έσυραν δεμένους στον τούρκο ιεροδικαστή, στον οποίο τους κατάγγειλαν ότι: «Αυτοί οι τρεις άνθρωποι ενώ είναι ρωμιοί περνώντας σήμερα από το γιομπρούκι μας χαιρέτησαν με το "σαλάμ αλέκουμ". Πρέπει λοιπόν ν' ανακριθούν γιατί το είπαν αυτό το οποίο είναι χαρακτηριστικό των Τούρκων και όχι των Ρωμιών. Και αν μεν περιγέλασαν την πίστη πρέπει σύμφωνα με τον νόμο, να τιμωρηθούν, αν δε αγάπησαν το Ισλάμ, διαφορετικά, να περιτμηθούν και να τιμηθούν». Ο τούρκος δικαστής τους ρώτησε αν αληθεύουν οι κατηγορίες. Τότε οι τρεις άνδρες απάντησαν με θάρρος, ειλικρίνεια και χωρίς υπεκφυγές: «Ναι, είναι αλήθεια, ότι χαιρετίσαμε τούρκικα, για να μην πληρώσουμε τον φόρο, όχι όμως πως αγαπήσαμε το Ισλάμ»!

Ο κριτής, αφού άκουσε με έκπληξη την θαρραλέα απολογία τους, τους γνώρισε τις συνέπειες της πράξης τους, υποδεικνύοντάς τους πως θα γλύτωναν απ' αυτές: «Το σφάλμα σας είναι βαρύ. Δεν έχετε άλλη επιλογή να γλυτώσετε τη ζωή σας, παρά να γίνεται τούρκοι και να σπασθείτε το Ισλάμ. Ειδεμή θα βασανιστείτε και θα θανατωθείτε»!

Οι τρείς άνδρες δε χρειάστηκε να το σκεφτούν. Αμέσως έδωσαν την απάντηση στο δικαστή: «Εμείς, ενδοξότατε αφέντη, είπαμε αυτόν τον λόγο, για να γλυτώσουμε χρήματα, όμως το ν' αρνηθούμε την πίστη μας είναι αδύνατον, κάνε μας ό, τι θέλεις»! Ο δικαστής έγινε έξαλλος από το θυμό του και ουρλιάζοντας σαν άγριο θηρίο, έδωσε διαταγή να τους δείρουν αλύπητα και να τους ρίξουν στο πιο σκοτεινό και υγρό κελί της φυλακής.

Εκεί οι τρεις άνδρες έδινε ο ένας στον άλλο παρηγοριά και δύναμη, διότι ήξεραν

πολύ καλά τια μαρτύρια και τι τέλος τους περίμενε. Ο ένας από αυτούς, ο οποίος ήταν και μορφωμένος, τους είπε πως «προσέχετε αδελφοί μου, μη δειλιάσει κανένας και χάσει αυτό το κελεπούρι που μας έτυχε. Λίγο θα υπομείνουμε και την αιώνια ζωή θα κερδίσουμε. Να μη λυπηθούμε ούτε συγγενείς, ούτε φίλους, ούτε την πρόσκαιρη πατρίδα αλλά να σταθούμε ανδρείοι στην πίστη του Χριστού, για να πάμε χαίροντες στην άλλη πατρίδα, όπου δεν έχει τέλος ποτέ»! Προσεύχονταν με θέρμη ψυχής, παρακαλώντας το Θεό, όχι να τους σώσει, αλλά να τους στηρίξει στην ομολογία τους και στα μαρτύρια ως το τέλος.

Αφού πέρασαν κάποιες μέρες, χωρίς φαγητό και νερό, τους οδήγησαν και πάλι στο δικαστή, πιστεύοντας ότι θα «είχαν λογικευθεί» και θα αλλαξοπιστούσαν. Ο δικαστής τους επανέλαβε πως ο μόνος τρόπος να σώσουν τη ζωή τους, ήταν να ασπασθούν το Ισλάμ και να γίνουν τούρκοι. Να τους δοθούν προνόμια, τιμές και δόξες. Εκείνοι όμως, με ένα στόμα και μια καρδιά απέρριψαν και πάλι τις προτάσεις και τα δέλεαρ του δικαστή. Είχαν πάρει την ευλογημένη απόφαση να χύσουν το αίμα τους για το Χριστό, τον αληθινό Θεό. Να μην ανταλλάξουν την αιώνια βασιλεία με την πρόσκαιρη καλοπέραση, ακολουθώντας μια ψεύτικη θρησκεία. Ο δικαστής έδωσε και πάλι διαταγή να βασανιστούν και να φυσλακισθούν.

Μετά από πέντε ημέρες βασανισμών, ο δικαστής με τον μουλεσήμη (διοικητή) της πόλεως έβγαλαν διαταγή για τη θανάτωσή τους. Θάνατος δι’ απαγχονισμού! Τους πήραν και τους οδήγησαν σε τρία διαφορετικά σημεία να τους εκτελέσουν. Τον έναν τον κρέμασαν σε έναν πλάτανο στην αγορά της πόλεως (τζαρσί). Τον έτερο τον κρέμασαν στο πλάτανο, δίπλα στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου και τον τρίτο στην άκρη της πλατείας, στην είσοδο της πόλεως. Ήταν 2 Νοεμβρίου 1786. Οι τρεις μακάριοι αυτοί άνδρες αντάλλαξαν την πρόσκαιρη αυτή ζωή με την αιωνιότητα.